

NOTĂ

cu privire la gradul de executare a acțiunilor/subacțiunilor prevăzute de mecanismul de recuperare a mijloacelor financiare sustrase din sistemul bancar (perioada 01.01.2021 – 19.08.2021)

La 13 iunie 2018 a fost făcută publică Strategia de recuperare a banilor fraudati în „furtul miliardului”, o strategie care în sine nu poate fi calificată ca un document de politici în sensul Legii cu privire la actele normative. Or, așa-zisul document nu a trecut un proces de fundamentare, elaborare, avizare, consultare și aprobare potrivit regulilor și cerințelor înaintate față de actele normative, după cum indică art.24 din Legea menționată. Mai mult, adoptarea unei astfel de strategii, adresate unui șir de autorități, excedă atribuțiilor Procurorului General stabilite prin lege.

Strategia respectivă a reiterat o analiză la acel moment a situației de fapt aferent investigării fraudei bancare și activităților ce urmau a fi realizate în viitor întru identificarea, urmărirea și recuperarea mijloacelor financiare sustrase din sistemul bancar. Cum au demonstrat rezultatele investigațiilor, în strategie erau omise grupuri însemnate de participanți și beneficiari.

Odată cu schimbările pe plan politic și la nivel instituțional în organele de drept și Procuratură, investigarea fraudei bancare a suferit schimbări la nivelul componenței grupului de urmărire penală și a tacticii de urmărire penală. Pe cale de consecință, acea strategie, încă în anul 2020 a devenit una depășită.

În această ordine de idei, odată cu avansarea investigațiilor începând cu anul 2020 Procuratura a analizat și evaluat realizările obținute și, ca rezultat, a elaborat *Mecanismul de recuperare a mijloacelor financiare sustrase din sistemul bancar*, care a fost aprobat prin Ordinul comun al Centrului Național Anticorupție, Procuraturii Generale, Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nr. 29/38/270/12 din 18.05.2021. Mecanismul prevede subacțiuni concrete, instituțiile desemnate ca executori, termenele de realizare și indicatorii de progres.

Procuratura Anticorupție, în conformitate cu pct. 5 din Ordinul comun nr. 29/38/270/12 din 18.05.2021, a supus analizei rezultatele obținute conform indicatorilor de progres pentru perioada 01.01.2021 – 30.06.2021, prezentate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale (ARBI), Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), Serviciul Fiscal De Stat (SFS), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) și Ministerul Finanțelor.

În această ordine de idei, potrivit indicatorilor prezentați în perioada de referință, au fost realizate următoarele:

1.1 – Pentru asigurarea procesului de administrare, evaluare și de valorificare a bunurilor infraționale sechestrate, nu au fost contractate careva persoane fizice

sau juridice.

1.2 – Factori care pot influența negativ și pot duce la diminuarea valorii bunurilor sechestrate nu au fost identificați.

1.3 – În cadrul cauzelor penale privind sustragerea mijloacelor financiare din sistemul bancar aflate în gestiunea Procuraturii Anticorupție și PCCOCS nu au fost inițiate proceduri de valorificare specială (anticipat) a bunurilor sechestrate în conformitate cu prevederile art. 207/1 din Codul de procedură penală.

1.4 – Începând cu anul 2021, ARBI a asigurat evidența bunurilor sechestrate prin completarea și actualizarea informației în Registrul Bunurilor Infracționale Indisponibilizate.

2.1 – În perioada de referință, în baza delegațiilor înaintate de către Procuratura Anticorupție și PCCOCS, ARBI a identificat și ulterior, au fost aplicate/autorizate sechestre pe bunuri, după cum urmează:

- în cauza penală nr. 2014978137 – au fost identificate/sechestrate 2 bunuri în valoare totală de 2 458 413,76 MDL (un teren agricol și o încăpere nelocativă);

- în cauza penală nr. 2014978151 – au fost identificate/sechestrate 65 bunuri în valoare totală de 67 922 500, MDL (încăperi nelocative - 5, încăperi locative 6, construcții locative – 5, construcții nelocative – 18, terenuri agricole – 4, mijloace de transport – 21, teren pentru construcții – 2, acțiuni – 1, capital social - 3);

- în cauza penală nr. 2017978140 – au fost identificate/sechestrate 5 bunuri în valoare totală de 9 256 144,72 MDL (construcții nelocative – 4, acțiuni - 1);

- în cauza penală nr. 2018978161 – au fost identificate/sechestrate 21 bunuri în valoare totală de 811 000 511,78 MDL (încăperi nelocative - 9, încăperi locative – 2, construcții nelocative – 2, mijloace de transport – 1, teren pentru construcții – 2, capital social – 2, creanțe - 3);

- în cauza penală nr. 2020960071 – au fost identificate/sechestrate 3 bunuri în valoare totală de 3 701 287,00 MDL (încăperi locative - 1, construcții locative – 1, teren pentru construcții – 1).

2.2 – Identificarea bunurilor enunțate mai sus a fost posibilă în rezultatul colectării datelor din sistemele informaționale naționale și de la alți furnizori de date.

2.3 – În perioada de referință, ARBI prin intermediul rețelelor securizate informale a efectuat schimburi de informații cu jurisdicțiile străine similare, fiind expediate 2 demersuri, la care pînă la moment nu au fost recepționate răspunsuri, nefiind identificate careva bunuri.

De asemenea, de către Procuratura Anticorupție în cadrul cauzei penale 2014978151 a fost înaintată o cerere de asistență juridică internațională în materie penală în România în vederea aplicării sechestrului asupra 4 bunuri imobile.

Relevant este și faptul că la 16-17.06.2020 între Procuratura Generală a Republicii Letonia și Procuraturii Anticorupție a fost încheiat un acord și constituită echipă comună de investigație în cadrul cauzei penale denumită generic „frauda bancară”. Din considerentul că mai sînt necesare de a fi efectuate acțiuni de urmărire penală, la 17.06.2021 a fost semnat acordul de extindere a echipei comune de investigație, fiind prelungit și rămînînd în funcțiune pînă la 17.06.2022.

La fel, SPCSB pentru perioada semestrului I a anului 2021, a inițiat proceduri de cooperare internaționale cu serviciile similare străine, după cum urmează: Emiratele Arabe Unite – 6 solicitări privind 11 subiecți; Federația Rusă – 1

solicitare privind 4 subiecți; Estonia – 1 solicitare privind 5 subiecți; Latvia – 1 solicitare privind 10 subiecți; Cipru – 1 solicitare privind 3 subiecți; Hong Kong – 1 solicitare privind 2 subiecți.

2.4 – Reieșind din lipsa sentințelor de condamnare definitive și irevocabile în cauzele penale privind sustragerea mijloacelor financiare din sistemul bancar, în perioada de referință nu au fost încheiate acorduri de repatriere a bunurilor de peste hotare.

2.5 – Pentru asigurarea procesului de administrare, evaluare și de valorificare a bunurilor infracționale sechestrate din străinătate, din lipsă de necesitate, la moment nu au fost contractate careva persoane fizice sau juridice.

3.1-3.3 – În perioada de referință, instanțele de judecată nu au pronunțat decizii definitive și irevocabile în cauzele penale privind sustragerea mijloacelor financiare din sistemul bancar, din care considerent nu au fost inițiate proceduri de confiscare a bunurilor infracționale.

3.4 – În perioada de referință, în instanța de judecată, pentru examinare în fond au fost expediate 6 cauze penale aferent sustragerii mijloacelor financiare din sistemul bancar: PCCOCS – 2 cauze penale, Procuratura Anticorupție – 4 cauze penale. Printre subiecții diferiți justiției sunt: Președinții BC ”Unibank” SA, BC ”Banca Socială” SA și Băncii de Economii SA; un șef de departament din cadrul Băncii Naționale a Moldovei; un deputat în Parlamentul Republicii Moldova; doi contabili din cadrul grupului de companii denumit ”shorholding”; 3 administratori ai companiilor afiliate lui Ilan Șor.

Toate aceste cauze se află la moment pe rolul Judecătoriei Chișinău cu sediul Buiucani, iar suma totală a sechestrelor aplicate în cadrul acestora este de cca 19 mln lei.

La fel, Procuratura Anticorupție a terminat urmărirea penală într-o altă cauză în privința unei persoane aferent unei părți a sustragerii banilor din cadrul Băncii de Economii în perioada lunii noiembrie a anului 2014.

Suma sechestrului aplicat în această cauză penală este de cca 27 mln lei.

La moment partea apărării face cunoștință cu materialele cauzei penale.

Cu referire la cauza penală nr.2020960061 ce vizează fapte comise de către ex-președintele BC ”Victoriabank” SA și de către bancă, pînă la moment Procuratura Anticorupție s-a aflat în imposibilitate de a trimite această cauză penală în instanța de fond dat fiind tergiversarea examinării recursului Procuraturii, depus la Curtea de Apel Chișinău de către partea apărării încă la data de 12.11.2020.

În cadrul acestui proces, după 13 ședințe de judecată în care instanța nu a reușit să pună spre examinare recursul procurorului, la data de 13.05.2021 a fost respinsă cererea părții apărării privind recuzarea, iar apărătorul a contestat încheierea la Curtea Supremă de Justiție (Notă: potrivit art.7 alin.(3/2) din Codul de procedură penală încheierea nu se supune nici unei căi de atac).

Procuratura a solicitat de mai multe ori urgentarea examinării recursului depus, însă Curtea Supremă de Justiție a fixat examinarea cererii apărării abia pentru data de 06.10.2021.

Suma sechestrelor aplicate în această cauză penală este de cca 1,9 mlrd lei.

3.5 – Pe parcursul a 6 luni ale anului 2021 la bugetul de stat au fost transferate mijloace bănești în sumă de 47,7 mil. lei obținute în urma valorificării activelor

celor 3 bănci în proces de lichidare după cum urmează: Banca de Economii SA – 24,2 mil. lei, BC „Banca Socială” SA – 23,0 mil lei, BC „Unibank” SA – 0,5 mil.lei.

3.6 – De către grupurile de urmărire penale și ARBI au fost organizate 17 ședințe comune de lucru, în cadrul cărora au fost discutate chestiuni referitor la identificarea celor mai eficiente măsuri de organizare, coordonare a activității de desfășurate în scopul identificării/sechestrării/recuperării bunurilor infracționale.

4.1-4.2 – În perioada de referință nu au fost identificate bunuri peste hotare care nu pot fi urmărite în cadrul procedurilor penale și nu au fost inițiate proceduri de urmărire pe căi extrapenale.

5.1 – Procuratura Anticorupție în perioada de raport a expediat în adresa Procuraturii Generale informații referitor la măsurile realizate și rezultatele obținute în cadrul cauzelor penale aferent sustragerii mijloacelor financiare din sistemul bancar, iar ca rezultat au fost publicate 5 comunicate de presă pe pagina oficială a Procuraturii Generale.

6.1 – Urmare a analizei procesului și activităților de recuperare la nivel de țară, a deficiențelor legislative, ARBI a identificat noi mecanisme de indisponibilizare și recuperare a activelor, care au fost reflectate într-un proiect de lege, agreeat de toate autoritățile interesate și de partenerii de dezvoltare. Proiectul de lege privind modificarea cadrului legal existent referitor la desfășurarea investigațiilor financiare paralele, a fost înaintat de către Guvern în Parlamentul RM la finele lunii decembrie 2020.

Totodată, în vederea sporirii capacităților instituționale ale actorilor publici implicați în recuperarea fraudei bancare, Ministerul Justiției în comun cu ARBI a elaborat un proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (Codul penal, Codul de procedură penală și Legea privind Agenția de recuperare a Bunurilor Infracționale), având ca obiectiv îmbunătățirea sistemului de recuperare a bunurilor infracționale. Proiectul a fost transmis la 05.01.2021 Biroului permanent al Parlamentului.

Procuratura Generală